

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg
1240 København K

MINISTEREN

J.nr. 05-0800-00068
Init.: LTG
Dato:

28 SEP. 2005

Hermed i 5 eksemplarer ministeren for familie- og forbrugeranliggenders besvarelse af spørgsmål nr. 223 fra Folketingets Retsudvalg (REU alm. del).

Spørgsmål:

”Ad ministerens svar af 2/6-05 på spørgsmål 126 om Kommissionens grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisssager.

Ministeren bedes besvare spørgsmålet fyldestgørende og herunder som anmodet i spørgsmålet tilsende udvalget høringsvarene og høringsnotat.”

Svar:

Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål nr. 126 vedrørende kommissionens grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisssager støtter jeg generelt initiativer på EU-niveau, som kan forbedre EU-borgernes retssikkerhed.

Grønbogen indeholder imidlertid en række principielle problemstillinger i relation til bl.a. lovvalg, lovvalgsaftaler, international kompetence og overførsel af kompetence, og det er derfor nødvendigt at koordinere besvarelsen af grønbogen med regeringens holdning til tilsvarende problemstillinger på andre områder.

Jeg har derfor endnu ikke taget endelig stilling til grønbogen.

Så snart den endelige besvarelse af grønbogen foreligger, vil jeg fremsende den til udvalget.

Til udvalgets orientering vedlægger jeg høringsvarene og et høringsnotat.

Lars Barfoed

Lars Thøgersen

Den 23. september 2005
J.nr. 05-0800-00068

HØRINGSNOTAT
vedrørende
Kommissionens grønbog
om lovvalg og kompetence i skilsmis-
sager

Familiestyrelsen har sendt Kommissionens grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmis-
sesager i høring hos følgende myndigheder, foreninger m.v.:

Præsidenterne for Østre Landsret, Vestre Landsret, Sø- og Handelsretten, Københavns
Byret samt retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening,
Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Advokatrådet, Foreningen af Advoka-
ter og Advokatfuldmægtige, Institut for Menneskerettigheder, Børnerådet, Familieretsad-
vokaternes Forening, Foreningen af offentlige chefer i statsamtene og Københavns Over-
præsidium samt Foreningen af Statsamtmand.

Der er modtaget høringssvar fra Advokatrådet, Danske Familieadvokater, Børnerådet,
Dommerfuldmægtigforeningen, Institut For Menneskerettigheder, Den Danske Dommer-
forening, Domstolsstyrelsen, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Østre
Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, samt Præsidenterne for retterne i Århus,
Odense, Aalborg og Roskilde.

Dommerfuldmægtigforeningen, Institut For Menneskerettigheder, Den Danske Dommer-
forening, Domstolsstyrelsen, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Østre
Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, samt Præsidenterne for retterne i Århus,
Odense, Aalborg og Roskilde har ikke fremsat bemærkninger til grønbogen.

Advokatrådet har anført, at harmonisering af lovvalgsreglerne vedrørende skilsmisse kan
indebære store fordele for internationale ægtepar, bl.a. fordi der derved skabes større for-
udsigelighed og dermed øget retssikkerhed. Ved udformningen af sådanne lovvalgsregler
bør det som udgangspunkt være loven i det land, hvor sagen behandles, der anvendes.
Samtidig bør Fællesskabets regler om international kompetence i skilsmisssager ændres
for at undgå "kapløb" til retterne. Advokatrådet har i den forbindelse foreslået, at kompe-
tencen som udgangspunkt bør tilfalde det land, som ægtefællerne senest havde fælles til-
knytning til.

Ægtefællerne bør kunne indgå aftaler om lovvalg, men af hensyn til retssikkerheden bør
valgfriheden dog begrænses til loven i lande, som ægtefællerne har tilknytning til, f.eks.
deres seneste fælles opholdsland eller det land, som de i forbindelse med aftalens indgå-
else agter at bosætte sig i. På samme måde bør ægtefællerne kunne indgå aftaler om kom-
petence.

Endvidere har Advokatrådet anbefalet, at harmonisering af lovvalgs- og kompetencereg-
lerne også bør omfatte sager om separation og om omstødelse af ægteskab, men der bør
ikke indføres mulighed for overdragelse af kompetence mellem medlemsstaterne. Endelig
har rådet henstillet, at det afklares, om de i grønbogen nævnte sager om skilsmisse m.v.
også omfatter vilkårene for skilsmisssagen, herunder retten til fælles bolig, ægtefællebidrag,
særejerkompensation eller deling af fællesbo.

Danske Familieadvokater har tilsluttet sig Advokatrådets anbefaling af, at ægtefællerne bør have mulighed for at indgå lovvalgsaftaler. Sådanne aftaler bør dog kun kunne indgås ved indgåelsen af ægteskabet eller ved flytning til et andet land. Endvidere bør valgfriheden begrænses til loven i en af parternes oprindelsesland eller lex fori. Ved en længerevarende tilknytning til et andet land bør det dog også kunne aftales, at dette lands lov skal finde anvendelse.

Børnerådet har under henvisning til FN's Børnekonvention henstillet, at der ved udformningen af regler om lovvalg vedrørende skilsmisse tages hensyn til, hvad der må anses for bedst for ægtefællernes børn.

21/6
SM P/

Børnerådet

Vesterbrogade 35A
1620 København V
Tlf.: 3378 3300
Fax: 3378 3301
E-mail: brd@brd.dk
www.boerneraadet.dk

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Familiestyrelsen
Att.: Susanne von Mehren Pihl
Æbeløgade 1
2100 København Ø

MODTAGET
22 JUNI 2005
Familiestyrelsen

Høring om Kommissionens Grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisssager

Børnerådet takker for det tilsendte forslag til Kommissionens grønne bog om lovvalg og kompetence i skilsmisssager. Desværre har Børnerådet ikke ressourcer til en dybdegående behandling af de enkelte spørgsmål, der er stillet i grønbogen.

20. juni 2005
Journalnr.: 3.0-2004-0289
sg

Børnerådet vil dog understrege, at fokuset, i de skilsmisssager hvor ægtefællerne har børn, skal være det enkelte barns bedste. FN's Børnekonvention, der er tiltrådt af alle verdens lande (Somalia og USA har dog endnu kun underskrevet den), statuerer i artikel 3, at udgangspunktet for alle afgørelser der træffes vedrørende et barn skal være det enkelte barns bedste. Dvs. at i afgørelsen af, hvilken lov der skal finde anvendelse, må der især tages hensyn til lovvalgets betydning for ægtefællernes barn/børn. Er der forskel på barnets status og rettigheder i de forskellige lovgivninger, må dette tages i betragtning ved valget af, hvilken lov der skal finde anvendelse.

Med venlig hilsen

Klaus Wilmann
formand

Susanne Glending
fuldmægtig

22/6
Familiestyrelsen d.nr.

C 5-5411-00008

we 21/6

Familiestyrelsen
Æbeløgade 1
2100 København Ø

Fax nr. 39 27 18 89

MODTAGET

22 JUNI 2005

Familiestyrelsen

SMP/

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 93 17 55

DATO: 21. juni 2005

REF.: lpe

Høring over grøn bog om lovvalg og kompetence i skilsmisssager

Familiestyrelsen har ved brev af 6. april 2005 (j.nr. 05-5011-0008) anmodet om Danske FAMILIEadvokaters bemærkninger til ovennævnte grøn bog.

Danske FAMILIEadvokater har følgende bemærkninger:

Indledningsvis bemærkes, at Danmark som følge af retsforbeholdet ikke er omfattet af Bruxelles II-forordningen eller vil være omfattet af den nye Bruxelles II-forordning. Danske domstoles internationale kompetence afgøres i medfør af retsplejelovens § 448c. Derved er der givet mulighed for, at en separations-/skilsmisssag kan behandles ved danske domstole, såfremt sagsøgte er bosat her i Danmark og, at en separations/skilsmisssag kan behandles ved danske domstole, såfremt sagsøger er bosat her og har været bosat i de seneste to år. Lovvalget ved danske domstole er altid dansk.

Opgørelse og eventuel deling af parternes formue tager dog udgangspunkt i, at parternes formueforhold afgøres efter det land, manden var domicileret i på tidspunktet for ægteskabets indgåelse, medmindre der efterfølgende er taget skridt til valg af dansk formueordning.

Uanset, at der måtte være en "ikke-dansk" formueordning vil opgørelsen stadig finde sted efter danske regler, således at forstå, at der eksempelvis kan gives en kompensation, hvis der er særeje, uanset om en sådan kompensation måtte være hjemlet i oprindelseslandet.

I konkurrence mellem to lande om, hvor retssagen skal finde sted, vil litispændens principper finde anvendelse. I den forbindelse bemærkes, at en dansk sag anses for anlagt ved stævningens indgivelse til retten. Det fordrer således ikke, at sagen er forkyndt for den anden part eller at denne overhovedet måtte have kendskab til den.

Danske FAMILIEadvokater

For så vidt angår de stillede spørgsmål 1-5 bemærkes, at der her er tale om rene personlige, politiske spørgsmål, der ikke alene vil kunne besvares ud fra et hensigtsmæssighedssynspunkt.

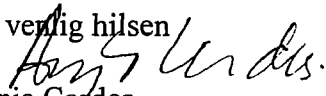
Ad spørgsmål 6-9:

Ægtefæller bør kunne aftale, hvilken lov der skal finde anvendelse, såfremt dette sker på tidspunktet for ægteskabets indgåelse eller i forbindelse med en flytning til andet land, men valgfriheden bør begrænses til enten at gælde lovgivningen i en af parternes oprindelsesland, således at det er statsborgerskabet, der er afgørende eller lex fori. Såfremt der har været længere tilknytning til et land, som ikke er nogen af parternes oprindelsesland, kan dette lands lov finde anvendelse, også selv om der er sket en flytning, i det omfang parterne i øvrigt har indrettet sig i overensstemmelse med det pågældende lands levevis. Eksempelvis kan nævnes to danske statsborgere tager ophold i Frankrig, hustruen er hjemmearbejdende gennem hele ægteskabet. Hustruen flytter til Danmark, manden anlægger sagen. Sagen bør klart afgøres efter franske og ikke danske regler, således at der tages hensyn til, at det har været sædvanligt og i overensstemmelse med den måde, parterne har indrettet sig på, at skilsmissen bliver givet efter franske love.

Ad spørgsmål 10-11:

Kompetencekriterierne giver anledning til et "kapløb" til retten, men i forhold til Danmark med den nugældende ordning, således at begge har mulighed for at deltage i kapløbet.

Med venlig hilsen

Anja Cordes

Formand for Danske FAMILIEadvokater

Familiestyrelsen
Æbeløgade 1
2100 København Ø

ue 21/6

MODTAGET
21 JUNI 2005

SMP/

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50
DATO: 20-06-2005
J.NR.: 04-012402-05-0708
REF.: uwk

Familiestyrelsen

Høring over grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisssager

Familiestyrelsen har ved brev af 6. april 2005 anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte grønbog.

Grønbogen har været forelagt Advokatrådets Privatretsudvalg, hvorefter Advokatrådet skal bemærke følgende:

Advokatrådet finder, at enhver harmonisering af lovvalgs- og kompetencereglerne i skilsmisssager, af hensyn til disses forudsigelighed og overskuelighed, tillige bør omfatte harmonisering af reglerne for separation og omstødelse af ægteskab og ikke blot reglerne om skilsmisse. Endvidere finder Advokatrådet, at det bør afklares, hvad en "skilsmisssag" omfatter. Omfatter "skilsmisssagen" alene skilsmissten eller også vilkårene herfor, f.eks. retten til fælles bolig, ægtefællebidrag, særejekompensationskrav og endeligt spørgsmålet om bodelingen?

Ad pkt. 3.2: Harmonisering af lovvalgsregler

Advokatrådet er af den opfattelse, at en harmonisering af lovvalgsreglerne kan indebære store fordele for det enkelte "internationale" par, i særdeleshed i form af større gennemskuelighed. Det er således afgørende, at et initiativ for harmonisering af lovvalgsreglerne medfører større forudsigelighed og dermed øget retssikkerhed for den enkelte.

Advokatrådet finder på den baggrund, at udgangspunktet for lovvalget bør være lex fori, således at lovgivningen i det land, hvor sagen behandles, finder anvendelse.

Ad pkt. 3.3: Det "internationale" pars mulighed for valgfrihed vedr. lovvalg.

Af hensyn til reglernes forudsigelighed er Advokatrådet af den opfattelse, at der mellem parterne bør kunne indgås aftaler om lovvalg, hvorimod rækkevidden af aftalen, af hensyn til retssikkerheden, bør være begrænset til lande som parret har tilknytning

til. Valgfriheden kunne således begrænses til parternes seneste fælles opholdsland eller det land, som parterne i forbindelse med aftaleindgåelsen agter at tage ophold i.

Endvidere finder Advokatrådet, at der af hensyn til den svage part i forholdet bør opstilles formelle krav til en sådan aftaleindgåelse. Aftalen skal således fremtræde som en klar og endelig aftale og bør bekræftes overfor en myndighed. Det kunne f.eks. være ved notar eller den skilsmissebevilgende myndighed.

Ad pkt. 3.4: Kompetencekriterier

Advokatrådet finder, at kompetencekriterierne bør revideres for at undgå parternes "kapløb til retten", og at udgangspunktet tages i parrets seneste fælles tilknytning til et opholdsland.

Tilknytningsfaktorerne bør således tage udgangspunkt primært i parternes fælles sædvanlige opholdssted, subsidiært parrets seneste fælles sædvanlige opholdssted, idet opholdssted defineres som det land, der har været udgangspunkt for parrets livsforløb, i højere grad end parrets arbejdsliv.

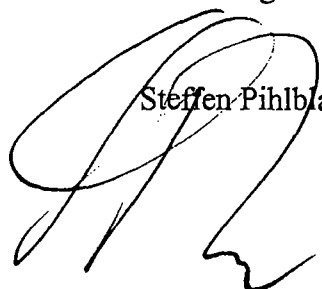
Ad pkt. 3.6: Det "internationale" pars mulighed for valgfrihed vedrørende rets kompetence

I lighed med ovenstående besvarelse af pkt. 3.3 finder Advokatrådet, at parternes valgfrihed bør begrænses, hvorfor der henvises til besvarelsen under pkt. 3.3.

Ad pkt. 3.7: Henvisning

Af hensyn til sagens fremme finder Advokatrådet det ikke hensigtsmæssigt at indføre muligheden for henvisning af sager mellem medlemsstater.

Med venlig hilsen

Steffen Pihlblad

Lise-Lotte Lund (952III)

Fra: Henrik Gjørup [heg@aarhus.byret.dk]
Sendt: 20. juni 2005 09:37
Til: \$Familiestyrelsen (952fam)
Cc: Poul Bisgaard-Frantzen; Henning Færmann
Emne: J.nr. 05-5011-00008 - høring, endeligt svar.

Den 20. juni 2005

Vores j.nr. 15/05

Dommerfuldmægtigforeningen skal meddele, at den ej heller har endelige bemærkninger til "Grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisssager".

Med venlig hilsen
DOMMERFULDMÆGTIGFORENINGEN
Henrik Gjørup
bestyrelsesmedlem
c/o Fogedretten i Århus
Kannikegade 16
8000 Århus C
tlf. 86 12 59 11 - 7019
telefax 86 12 91 00

u. 13/5

SMP/

29/6

Familiestyrelsen J.nr.

05-5011-00008

Ministeriet for Familie- og
Forbrugeranliggender
Familiestyrelsen
Æbeløgade 1
2100 København Ø

13/5
SMP/

MODTAGET

13 MAJ 2005

Familiestyrelsen

INSTITUT FOR
MENNESKERETTIGHEDER

STRANDGADE 56 · 1401 KØBENHAVN K
TLF. 32 69 88 88
FAX 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATO 11. maj 2005

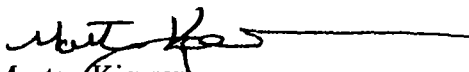
JNR. 540.45/8357

Grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisssager udarbejdet af Kommissionen for de Europæiske Fællesskaber

Institut for Menneskerettigheder har modtaget Familiestyrelsens anmodning om eventuelle bemærkninger til ovennævnte den 7. april 2005.

Jeg må med beklagelse meddele, at Instituttet ikke ser sig i stand til at afsætte ressourcer til udarbejdelse af bemærkninger til forslaget.

Med venlig hilsen

Morten Kjærum
Direktør

13/5
Familiestyrelsen J.nr. 05-5011-00008

Retten i Korsør
Kriminalretten
Kirkepladsen 14,
4220 Korsør
Tlf. 58 36 09 99
Fax 58 36 09 98

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Familiestyrelsen
Stormgade 2
1470 København K.

ue 2/5

27. april 2005
J.nr. 36/2004

SMP/

Deres j.nr. 05-5011-00008

I et brev af 6. april 2005 har Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender anmodet om bemærkninger til en grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisssager.

Foreningen har ikke bemærkninger til grønbogen.

Med venlig hilsen

Henrik Linde

Københavns Byret

see 28/4
SMP/

Ministeriet for familie-og forbrugeranliggender
Familiestyrelsen
Æbeløgade 1
2100 København Ø

Præsidenten
Domhuset, Nytorv
1450 København K.
Tlf. 33 44 80 00
Fax 33 44 84 88
CVR 21 65 95 09

MODTAGET
- 2 MAJ 2005
Familiestyrelsen

HWO10979/Sagsbeh. HWO
J.nr. 09.2005-19.2
Deres j.nr.

26. april 2005

Ved skrivelse af 6. april 2005 har Ministeriet for familie-og forbrugeranliggender anmodet om eventuelle bemærkninger til "Grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisssager" udarbejdet af Kommissionen for de Europæiske Fællesskaber.

Jeg skal i den anledning oplyse, at Grønbogen ikke giver byretten anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Der henvises til J.nr. 05-5011-00008.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

2/5
Familiestyrelsen J.nr. 05-5011-00008

Lise-Lotte Lund (952III)

Fra: Henrik Gjørup [heg@aarhus.byret.dk]
Sendt: 19. april 2005 09:44
Til: \$Familiestyrelsen (952fam)
Cc: Henning Færmann; Poul Bisgaard-Frantzen
Emne: J.nr. 05-5011-00008 - høring.

1/
SMP/

Den 19. april 2005

Vores j.nr. 15/05

Ved brev af 6. april 2005 har Familiestyrelsen anmodet Dommerfuldmægtigforeningen om foreløbige hhv. endelige bemærkninger til "Grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisssager".

I den anledning skal jeg meddele, at foreningen ikke foreløbigt har bemærkninger til grønbogen.

Med venlig hilsen
Henrik Gjørup
bestyrelsesmedlem
DOMMERFULDMÆGTIGFORENINGEN
c/o Fogedretten i Århus
Kannikegade 16
8000 Århus C
tlf. 86 12 59 11 - 7019

19/4
Familiestyrelsen J.nr.

05-5011-00008

Retten i Odense

Ministeriet for Familie-og Forbrugeranliggender
FAMILIESTYRELSEN
Æbeløgade 1
2100 København Ø

ue 27/4
SMP/

Præsidenten
Albanigade 28
5000 Odense C
Tlf. 66 11 47 12
Fax 66 12 97 12

MODTAGET

27 APR. 2005

Familiestyrelsen

RSH13457/Sagsbeh. RSH
J.nr. 09.2005-17.2
Deres j.nr.

26. april 2005

Ved skrivelse af 6. april 2005 (j.nr.05-5011-00008) har ministeriet anmodet om bemærkninger til "Grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisser".

I den anledning skal jeg på egne vegne og på vegne præsidenterne for retterne i Århus, Aalborg og Roskilde oplyse, at vi ikke har bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

H.P. Rosenmeier

27/4
Familiestyrelsen J.nr.

05-5011-00008

PRÆSIDENTEN FOR ØSTRE LANDSRET

Den 25 APR. 2005
J.nr. 40A-ØL-21-05

Ministeriet for Familie og
Forbrugeranliggender
Forbrugerstyrelsen
Æbeløgade 1
2100 København Ø

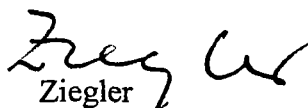
MODTAGET
26 APR. 2005
Familiestyrelsen

ue 26/4
SMP/

Ministeriet for Familie og Forbrugeranliggender, Forbrugerstyrelsen, har ved skrivelse af 6. april 2005 (j.nr. 05-5011-00008) anmodet om bemærkninger til "Grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisssager" udarbejdet af Kommissionen for de Europæiske Fællesskaber.

Jeg skal i den anledning udtale, at grønbogen ikke giver landsretten anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Ziegler

Nanna Blach

27/4
Familiestyrelsen J.nr. 05-5011-00008

Lise-Lotte Lund (952III)

Fra: BjarneChristensen@VestreLandsret.dk

Sendt: 26. april 2005 08:13

Til: \$Familiestyrelsen (952fam)

Emne: Høringssvar om grøn bog

Ministeriet for Familie- og
Forbrugeranliggender,
Familiestyrelsen
Æbeløgade 1
2100 København Ø

cu 25/4
SMP/

J.nr. 40A-VL-16-05
Den 26/04-2005

I et brev af 6. april 2005 (J.nr. 05-5011-00008) har Familiestyrelsen bedt om bemærkninger til en grøn bog om lovvalg og kompetence i skilsmissegager. Grøn bogen er udarbejdet af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber.

I den anledning skal jeg meddele, at grøn bogen ikke giver landsretten anledning til at komme med bemærkninger.

Denne udtalelse sendes med E-post til familiestyrelsen@civildir.dk

Med venlig hilsen

Bjarne Christensen

26/4
Familiestyrelsen J.nr. 05-5011-00008

MODTAGET

28 APR. 2005

Familiestyrelsen

Familiestyrelsen
Æbeløgade 1
2100 København Ø

Sendt pr. mail + til LSM

vee 27/4
SMP/

Administrationskontoret
St. Kongensgade 1-3, 4.sal
1264 København K
Tlf. 70 10 33 22
Fax 70 10 44 55
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR nr. 21-65-95-09
EAN-nr. 5798000161184

TIB11852/Sagsbeh. lhs
J.nr. 4104-2005-9.4
Vedr. j.nr.05-5011-00008

27. april 2005

Grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisesager

Domstolsstyrelsen har modtaget brev af 6. april 2005 vedrørende høring om foreløbige bemærkninger til "Grønbog om lovvalg og kompetence i skilsmisesager".

Vi har ingen bemærkninger til grønbogen.

Med venlig hilsen

Lea Svane

28/4
Familiestyrelsen J.nr.

05 5011-00008